

Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Факультет пожежної та техногенної безпеки
Кафедра права та менеджменту у сфері цивільного захисту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ОК 1.1.5 «Сучасні освітні технології у вищій школі»

освітньо-наукова програма «Управління проектами»
для третього (доктора філософії) рівня вищої освіти
за спеціальністю 073 Менеджмент

Львів 2024

РОЗРОБНИК

Професор кафедри соціальної роботи,
управління та суспільних наук, доктор
педагогічних наук, професор

Лариса РУДЕНКО

« 23 » серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри права та менеджменту
у сфері цивільного захисту
кандидат юридичних наук, доцент

Андрій САМІЛО

« 23 » серпня 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Професор кафедри права та менеджменту у
сфері цивільного захисту, доктор технічних
наук, професор, гарант освітньої програми
«Управління проєктами» третього (доктора
філософії) рівня вищої освіти

Олег ЗАЧКО

«23» серпня 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника факультету пожежної
та техногенної безпеки
кандидат технічних наук, доцент

Андрій ДОМІНІК

« 30 » серпня 2024 р.

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри права та менеджменту у сфері цивільного захисту,
протокол від «23» серпня 2024 №18

Розглянуто Вченою радою факультету пожежної та техногенної безпеки, протокол
від «30» серпня 2024 №1

Дата актуалізації*					
Підпис					
Ім'я, прізвище начальника кафедри					

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Сучасні освітні технології у вищій школі
Статус дисципліни	нормативна
Рівень вищої освіти, форма навчання	третій (доктор філософії), денна форма
Освітньо-наукова програма	Управління проектами
Спеціальність	073 Менеджмент
Рік навчання, семестр	2-й рік (3, 4 семестр)
Мова викладання	Українська
Викладач	Руденко Лариса Анатоліївна, д. пед. наук, професор, професор кафедри практичної психології та педагогіки
E-mail	l.rudenko@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	http://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=3061
Консультації	Згідно розкладу консультацій кафедри практичної психології та педагогіки. Також можливі он-лайн консультації через MS Teams, Skype, WhatsApp або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.

2. Анотація до курсу

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання. Освітній компонент «Сучасні освітні технології у вищій школі» для підготовки докторів філософії передбачає загальну теоретичну і практичну підготовку в галузі педагогіки і психології вищої школи, яка слугуватиме основою для їхньої подальшої роботи, пов'язаної з викладацькою діяльністю. Вивчення цієї дисципліни формує професійно-педагогічний потенціал майбутнього науково-педагогічного працівника. Особливу увагу приділено методологічним основам педагогічної діяльності і психологічним особливостям освітнього процесу в закладах вищої освіти. Це зумовлено тим, що майбутній викладач має добре знати закони розвитку особистості та колективу, прояви цих законів у людей різних вікових груп. Крім того, викладацька діяльність неможлива без знань індивідуально-психологічних властивостей особистості, вмінь здійснювати на цій основі індивідуальний підхід до кожного здобувача освіти.

У програму ввійшли теми, що стосуються як загальнотеоретичних проблем педагогіки (без засвоєння яких не можна сформувати уявлення про навчання у вищій школі), так і питання, безпосередньо пов'язані з організацією освітнього процесу в сучасному ЗВО.

Предметом дисципліни «Сучасні освітні технології у вищій школі» є головні категорії педагогіки і психології, методи педагогічних і психологічних досліджень, провідні закономірності освітнього процесу, педагогічний процес як система, педагогічні технології навчання та виховання у вищій школі, а також сучасні методики викладання, які використовуються у закладах вищої освіти.

2.2. Пререквізити і постреквізити дисципліни.

Набутий здобувачами освіти під час вивчення дисципліни «Сучасні освітні технології у вищій школі» фрагмент професійного досвіду у вигляді загальних і професійних компетентностей, системи знань, умінь, норм і цінностей є теоретичним і практичним підґрунтям подальшого опанування професією, вивчення усього циклу обов'язкових і вибіркових освітніх компонентів професійної теоретичної та практичної підготовки.

Перелік попередніх та супутніх і наступних освітніх компонентів

Попередні освітні компоненти	Супутні і наступні освітні компоненти
ОК 1.1.2 Етика та академічна доброчесність в освіті і науці	ОК1.2.4 Науково-педагогічна практика

3. Мета і завдання курсу

3.1. Метою навчальної дисципліни «Сучасні освітні технології у вищій школі» є сприяти активному запровадженню психолого-педагогічних знань в освітній процес сучасного ЗВО, сформувати комплекс компетентностей із кваліфікації «викладач закладу вищої освіти», розвинути педагогічне мислення та сприяти виробленню у здобувачів освіти активної професійно-педагогічної позиції.

3.2. Завдання:

- ознайомити здобувачів освіти із системою категорій психології вищої школи та педагогіки вищої школи;
- викласти теоретичні і методологічні основи психології і педагогіки вищої школи;
- дати уявлення про сучасний стан розвитку вищої освіти в Україні та за рубежом;
- розкрити педагогічні закономірності та принципи формування особистості майбутніх фахівців у закладі вищої освіти;
- ознайомити здобувачів освіти зі змістом, формами і методами навчання, розвитку і виховання студентів у закладі вищої освіти;
- забезпечити оволодіння основами психологічних знань професійно-педагогічної діяльності, інноваційними технологіями організації пізнавальної діяльності студентів; сприяти розвитку психологічної компетентності;
- ознайомити здобувачів освіти з умовами, чинниками оптимального розвитку освітнього процесу, його організації та результативності;
- застосування теоретичних основ психології та педагогіки вищої школи у практичній професійній діяльності.

3.3. Компетентності:

- ЗК 02 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- СК 02 Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, опрацьовувати наукову літературу з управління та адміністрування та ефективно використовувати нову інформацію з різних джерел.

– СК 03 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.

3.4. Програмні результати навчання:

– РН 05 Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

– РН 08 Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни з менеджменту у закладах освіти.

4. Формат і обсяг курсу

Формат курсу Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох змістових модулів, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає аналіз результатів їх виконання. У процесі вивчення курсу здобувачі освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально й у групі ситуативні завдання.

Обсяг дисципліни: 3 кредити / 90 академічних годин, з яких: лекцій 16 годин, семінарів 16 годин, самостійної роботи 58 годин.

Форми навчання лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота (в тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у позааудиторний час).

5. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовний модуль 1. Особливості навчального процесу у зво і педагогіка вищої школи					
Тема 1. Предмет та категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система. Система вищої освіти в Україні та інших країнах.	11	2	2		7
Тема 2. Загальноорганізаційна структура педагогічних завдань вищої школи. Психолого-педагогічна взаємодія у ЗВО.	12	2	2		8
Тема 3. Психолого-педагогічні засади управління навчальним процесом у вищій школі.	10	2	2		6
Тема 4. Форми і методи організації навчально-професійної діяльності у ЗВО. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів.	11	2	2		7
Змістовний модуль 2. Особистість викладача та професійне становлення особистості студента.					
Тема 5. Загальна характеристика студентського віку. Професійне становлення особистості майбутнього	12	2	2		8

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
фахівця з вищою освітою.					
Тема 6. Особливості формування та розвитку студентської групи.	12	2	2		8
Тема 7. Психолого-педагогічні засади освітньої діяльності студентів.	11	2	2		7
Тема 8. Особливості діяльності та педагогічна майстерність викладача ЗВО.	11	2	2		7
Разом	90	16	16		58

6. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Особливості навчального процесу у ЗВО і педагогіка вищої школи.

Тема 1. Предмет та категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система. Система вищої освіти в Україні та інших країнах.

Загальні засади педагогіки вищої школи; особливості розвитку вищої школи в історичному аспекті; філософія освіти і виховання ХХІ століття; закономірності, принципи, форми, засоби, методи організації навчально-виховного процесу у вищій школі; із сучасних позицій розкриваються вимоги до функціонування вищого навчального закладу. Аналізується методологія та методики педагогічних досліджень. Характеризується вища школа як педагогічна система. Розглядаються типи і структура вищих навчальних закладів в Україні. Розглядаються принципи діяльності вищих навчальних закладів у сучасній Україні. Також характеризується система освіти України та її структура; описуються встановлені в Україні освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні; аналізуються складові державних стандартів вищої освіти України. Розглядаються основні питання Болонського процесу щодо реформування вищої освіти в Україні. Здійснюється аналіз діяльності вищої школи і системи вищої освіти за кордоном.

Тема 2. Загальноорганізаційна структура педагогічних завдань вищої школи. Психолого-педагогічна взаємодія у ЗВО.

Розглядається дидактика вищої школи, передусім зміст, структура, завдання і принципи педагогічного процесу у ЗВО. Аналізується теорія і практика вищої освіти. Акцентуються тенденції реформування вищої освіти.

Подається предмет, основні категорії та завдання психології вищої школи. Розглядаються класифікація методів збору та інтерпретації емпіричних психологічних фактів; поняття про методику психологічного дослідження; дослідницькі вміння, етика дослідника. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами. Педагогічне спілкування та його функції. Психологічна характеристика педагогічної взаємодії. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів. Види і стилі навчання. Дидактичні системи (концепції) навчання.

Тема 3. Психолого-педагогічні засади управління навчальним процесом у вищій школі.

Аналізується процес управління в галузі вищої освіти. Стилї керівництва. Стратегії навчання і виховання. Функції педагогічного управління. Моделі управління. Завдання управління сучасною освітою. Планування. Професіограма. Модель фахівця. Модель навчального процесу. Організаційно-педагогічна основа управління. Розвивальне навчання. Управління самостійною навчальною роботою студентів. Зміст освіти у вищій школі. Дидактичні технології у вищій школі.

Структура педагогічної технології. Особистісно орієнтована технологія навчання. Технологія дистанційного навчання. Технологія модульного навчання.

Тема 4. *Форми і методи організації навчально-професійної діяльності у ЗВО. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів*

Методи навчання у вищій школі. Вибір і класифікація методів. Характеристика форм організації навчання у вищій школі. Сучасна вузівська лекція як метод навчання та її психологічний аналіз. Психологічні особливості проведення семінарських і практичних занять у вищому навчальному закладі. Методика організації та проведення індивідуальних занять, консультації, колоквиуму, ігор. Самостійна робота студентів та її методика.

Змістовий модуль 2. Особистість викладача та професійне становлення особистості студента.

Тема 5. *Загальна характеристика студентського віку. Професійне становлення особистості майбутнього фахівця з вищою освітою.*

Психологічна характеристика студентського віку. Розкривається сутність адаптації студента до навчання у вищій школі, її видах та умовах ефективності. Наводяться типологічні особливості сучасних студентів. Розглядається навчально-професійна діяльність як провідна, її ознаки. Подається інформація про професійне становлення особистості студента як новоутворення віку, а також формування творчої особистості майбутнього фахівця у ЗВО. Розкривається роль самовиховання в професійному зростанні та підготовка студентів до професійного самовдосконалення.

Тема 6. *Особливості формування та розвитку студентської групи.*

Розглядається поняття: психологічні особливості студентської групи та її структура; становлення і розвиток студентської групи, характеристика студентського колективу; міжособистісні стосунки в студентській групі; проблема лідера та лідерства; психологічні особливості студентського самоврядування. Характеризується система роботи кураторів зі студентською групою у ЗВО. Умови ефективності розвитку студентського колективу та їх урахування в роботі викладача вищої школи.

Тема 7. *Психологічні засади освітньої діяльності студентів.*

Студент як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності. Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності студентів. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів. Психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності. Основні причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення.

Тема 8. *Особливості діяльності та педагогічна майстерність викладача ЗВО.*

Особливості діяльності викладача вищого навчального закладу. Педагогічна майстерність, її складові, критерії та етапи формування. Педагогічна майстерність викладача вищого навчального закладу. Змістовно-функціональні компоненти діяльності викладача ЗВО. Професіоналізм особистості викладача, його авторитет. Педагогічна техніка в діяльності викладача вищої школи.

7. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота є невід'ємною складовою успішного опанування курсу. Вона передбачає вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», самостійне опанування низки визначених викладачем питань, а також виконання індивідуальних завдань.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Загальні основи педагогіки вищої школи. Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в Україні.
2. Організація навчального процесу у закладах вищої освіти України.
3. Управління у вищій школі. Основи управління науково-педагогічним колективом.
4. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.
5. Студент і студентство як об'єкт і суб'єкт виховання.

6. Сучасні педагогічні технології у вищій освіті.
7. Педагогічна культура викладача закладу вищої освіти.
8. Розвиток вищої освіти в Україні у зв'язку з приєднанням до Болонської угоди.
9. Професіограма. Модель фахівця. Модель навчального процесу.
10. Дидактичні принципи вищої освіти та їх класифікація Демократизація як освітній принцип в умовах незалежної України.
11. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в європейських країнах.
12. Психолого-педагогічні основи процесу навчання у вищій школі
13. Особливості діяльності, типологія, педагогічна культура викладачів вищої школи
14. Педагогічна майстерність та професіоналізація особистості викладача ЗВО
15. Загальна психологічна характеристика студентського віку. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою
16. Особливості формування й розвитку студентської групи
17. Психолого-педагогічні засади управління навчальним процесом у вищій школі

З метою закріплення знань та отриманих практичних навичок здобувачі освіти виконують **індивідуальні завдання** (за бажанням). За рішенням кафедри передбачено індивідуальні завдання у вигляді есе – самостійної творчої роботи, де у *вільній формі висловлюються особисті думки на запропоновану тему* на підставі опрацьованого матеріалу. Есе виконуються в рукописному вигляді обсягом 5–7 сторінок за темою, яка обирається з поданого нижче переліку або індивідуальною темою, погодженою з викладачем. Перевірку виконання есе проводить викладач наприкінці курсу.

Тематика індивідуальних завдань:

18. Демократизація як освітній принцип в умовах незалежної України.
19. Розвиток вищої освіти в Україні у зв'язку з приєднанням до Болонського процесу
20. Студентство та формування його гуманітарної культури
21. Використання електронних освітніх ресурсів у навчальному процесі
22. Мова педагогічного спілкування в інформаційному суспільстві
23. Причини, характер і шляхи подолання труднощів в освітній діяльності викладача у вищій школі
24. Психологічні умови ефективної взаємодії викладача і студентів у вищій школі
25. Причини, характер і шляхи подолання конфліктів у студентській групі
26. Особливості виховного процесу у вищій школі
27. Умови формування сприятливого соціально-психологічного клімату у студентській групі
28. Психологічні та педагогічні умови організації та проведення науково-дослідної роботи студентів
29. Формування готовності студентів до трудової діяльності
30. Аналіз навчального процесу у вищій школі
31. Вимоги до особистості викладача у вищій школі
32. Діяльність колективу кафедри
33. Самоактуалізація особистості студента в закладах вищої освіти
34. Діяльність психологічної служби в системі вищої освіти
35. Психолого-педагогічні умови самостійної роботи студентів
36. Структура діяльності викладача
37. Особливості самостійної роботи студентів
38. Особливості громадської діяльності студентів
39. Педагогічний менеджмент у закладі вищої освіти: сутність, цілі, завдання
40. Принципи управління освітнім процесом у вищій школі, їх психологічна характеристика
41. Педагогічна майстерність викладача закладу вищої освіти та її основні характеристики

8. Форми і методи навчання

Навчання здобувачів вищої освіти відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_2024.pdf. Основні форми організації навчання: лекції (лекція з елементами пояснення; лекція-бесіда; лекція-презентація; лекція-демонстрація; проблемна лекція; лекція-дискусія), семінарські заняття (семінар-опитування; семінар-дискусія) з поточним контролем у вигляді тестування, консультації, самостійна робота (вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», та самостійне опанування навчального матеріалу за визначеними викладачем завданнями). Передбачено виконання індивідуальних завдань – есе на актуальні психолого-педагогічні теми.

Із метою забезпечення максимального засвоєння здобувачами освіти матеріалу курсу використовуються такі методи:

лекції – аналітичний методи вивчення матеріалу, інтерактивні методи педагогічної взаємодії; семінарські заняття – індуктивний і дедуктивний (письмово підготовлені та презентовані здобувачами виступи-доповіді, обговорення вузлових питань, дискусії, моделювання педагогічних ситуацій, опора на життєвий досвід, підведення підсумків);

самостійна робота – підготовка виступів-доповідей і презентацій, індивідуальних завдань (есе).

Методи контролю та самоконтролю ефективності діяльності здобувачів освіти:

поточний контроль – відповіді на питання та завдання самоконтролю; оцінювання підготовки і презентації виступів; аналіз відповідей колег і самоаналіз; тестування; оцінювання виконання індивідуального завдання (есе); врахування результатів неформальної освіти здобувачів; підсумковий контроль – екзамен.

9. Технічне та програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, мультимедійний проектор, програмне забезпечення MS Office (Teams, PowerPoint, Word), електронне навчальне середовище «Віртуальний університет» (на базі платформи Moodle).

10. Критерії оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти регулюється «Положенням про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» https://ubgd-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/nmz_ldubgd_edu_ua/EXqxoV9Q6O5LlLzVYtr9WoBI1P3La2sCGahSVIYjeV5eA?e=W6Uaz. Контроль і оцінювання рівня компетентності та відповідності програмних результатів здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення...», і складається з двох етапів: поточного та підсумкового, результати яких інтегруються в підсумковій оцінці.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на семінарських заняттях у терміни, які визначаються календарним планом. Мета поточного контролю – виявити рівень знань здобувачів із розділів дисципліни, а саме оцінити ступінь розуміння та засвоєння теоретичного і практичного матеріалу, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно презентувати певний матеріал, виконати завдання, передбачені для самостійного опрацювання.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань і вмінь, а також їх корегування. Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Викладач вносить оцінки до журналу обліку роботи академічної групи (поточна успішність). Результати поточного контролю (**максимально 50 балів**) ураховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» на поточному контролі, зобов'язаний її перескласти.

Вид робіт	Формат проведення та норми оцінювання
робота на семінарському занятті	Контроль відбувається шляхом оцінювання виступів, оцінювання активності під час колективних дискусій і обговорень. За роботу на семінарських заняттях протягом семестру можна отримати до 30 балів.
самостійна робота; виконання тестів	В якості контролю передбачено виконання тестових завдань за кожною темою, розв'язання яких сумарно оцінюється до 10 балів. Успішне виконання всіх тестових завдань, а також підсумкового тесту (не нижче 51) у «Віртуальному університеті» є підтвердженням самостійної роботи здобувача освіти і умовою допуску до іспиту.
індивідуальна робота	За рішенням кафедри здобувачі освіти мають можливість презентувати поглиблене вивчення матеріалу навчальної дисципліни шляхом написання одного есе (індивідуальне завдання за бажанням). Перелік тем подано в електронному курсі «Віртуального університету». Якісне виконання есе оцінюється в 10 додаткових балів.

Критерії поточного контролю. Оцінювання поточних результатів (виконання завдань) проводять за такими показниками (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого):

- 0–35% – завдання не виконано;
- 36–50% – завдання виконано частково, містить суттєві помилки наукового та методичного характеру;
- 51–60% – завдання виконано повністю, але допущені окремі недоліки (у змісті, висновках);
- 61–70% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (у прикладах, в оформленні), відповіді на уточнювальні запитання викладача не точні;
- 71–80% – завдання виконано правильно, вчасно, зауваження не принципові, однак відповіді на уточнювальні запитання викладача не завжди обґрунтовані, не повні;
- 81–90% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень, відповіді на уточнювальні запитання викладача змістовні, аргументовані;
- 91–100% – у виконанні завдання виявлено ґрунтовну підготовку, висловлено власну точку зору, підкріплено сучасною науковою аргументацією, дано вичерпні відповіді на всі запитання.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру шляхом складання заліку та має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, вмінь та інших компонентів компетентності з навчальної дисципліни.

До заліку допускаються здобувачі, які відпрацювали не менше 50 % пропусків і мають належний рівень поточної успішності – виконали тести в середовищі «Віртуальний університет» (оцінка «задовільно» та вище).

Залік (**максимально 50 балів**) складається з двох письмових завдань із переліку, поданого у «Віртуальному університеті».

Критерії підсумкового контролю. Підсумковий контроль здобувача освіти проводять за показниками повноти, відповідності, обґрунтованості, структурної логічності й аргументованості відповідей:

21–25 – у повному обсязі володіє матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань,

використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; правильно відповів на всі додаткові питання.

16–20 – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; однак не вистачає достатньої глибини й аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно відповів на більшість додаткових питань.

11–15 – у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; правильно відповів на половину додаткових питань.

6–10 – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускає суттєві неточності; правильно відповів на менше половини додаткових питань.

1–5 – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питань, допускаючи при цьому суттєві помилки; правильно відповів на окремі додаткові питання.

0 – не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань; не відповів на жодне додаткове питання.

Викладач може ставити додаткові питання; кожна правильна відповідь оцінюється до 5 балів.

Якщо здобувач вищої освіти не присутній на екзамені, викладач ставить у відомість відмітку «не з'явився». Здобувач освіти, який не був присутній на екзамені або отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання відбувається не більше двох разів: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить начальник кафедри і 2–3 науково-педагогічних працівника.

Недопущені до екзамену здійснюють перескладання в терміни, передбачені для усунення академічної заборгованості.

Підсумкове оцінювання

Під час підсумкового оцінювання враховується поточно-накопичувальна інформація, зареєстрована в журналі обліку роботи академічної групи. Підсумкова оцінка обчислюється як сума рейтингових оцінок (балів) поточного (max 30 балів) і підсумкового (max 70 балів) контролю за 100-бальною шкалою, яка переводяться в національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Інтерпретація підсумкового оцінювання:

«відмінно» (А, 91–100) – здобувач повністю оволодів програмою навчальної дисципліни на найвищому рівні – дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично та практично правильні відповіді не менш ніж на 91% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє поглиблене знання матеріалу, проводить узагальнення та висновки, досконало оформлює завдання, виявляє активність, самостійність і креативність у виконанні поставлених завдань, прагне до вивчення позапрограмного матеріалу та опанування міждисциплінарних знань;

«дуже добре» (В, 81–90) – здобувач оволодів програмою навчальної дисципліни на високому рівні – дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 81% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє знання матеріалу, формулює висновки, охайно оформлює завдання, виявляє активність і самостійність, проте допускає окремі неточності;

«добре» (С, 71–81) – здобувач в основному оволодів програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні – володіє знаннями матеріалу, знаходить правильні відповіді не менш ніж на 71% питань, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій і вирішенні завдань, проте за допомогою викладача швидко виправляється; виявляє активність у виконанні завдань;

«задовільно» (D, 61–70) – здобувач показав задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні – дає правильну відповідь не менше ніж на 71% питань, однак вони не завжди обґрунтовані, неповні; у відповідях допускає помилки, які здатен виправити; виступає за темою завдань, бере задовільну участь у груповій роботі;

«достатньо» (Е, 61–70) – здобувач виявив мінімально достатній рівень знань із дисципліни, необхідний для продовження навчання – вивчив основні терміни курсу й орієнтуються в базовому

матеріалі, дає правильну відповідь не менше ніж на 61% питань, однак вони недостатньо обґрунтовані, невичерпні; допускає помилки, які виправляє за допомогою викладача; недостатньо виступає за темою завдань, майже не бере участі у груповій роботі;

«незадовільно з можливістю повторного складання» (FX, 36–60 балів) – здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 36% питань, однак вони необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, індиферентно виявляє себе під час виконання групових завдань, має поверхневе уявлення про навчальний матеріал, не здатен ним оперувати;

«незадовільно з обов’язковим повторним курсом» (F, 0–35 балів) – здобувач дає правильну відповідь менше ніж на 35% питань, при цьому відповіді необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, цілковито індиферентно або негативно виявляє себе під час групових завдань, відсутні суттєві уявлення про зміст курсу, загалом не володіє навчальним матеріалом у необхідному обсязі.

Підсумкові оцінки виставляються публічно та вносяться до екзаменаційної відомості здобувача в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, прийнятих у ЛДУБЖД. Шкала переведення балів у підсумкову оцінку подана в Таблиці 1.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91–100	A	відмінно	зараховано
81–90	B	дуже добре	
71–80	C	добре	
61–70	D	задовільно	
51–60	E	достатньо	
36–50	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано
0–35	F	незадовільно (з обов’язковим повторним курсом)	

1. Політика курсу

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності, академічної доброчесності, дисциплінованості та відповідальності всіх учасників. Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf

Академічні очікування від здобувачів освіти – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов’язкове відвідування та виконання семінарських занять і завдань самостійної роботи. Рекомендується:

- не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
 - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, семінарських занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, презентації до виступів, виконувати передбачені курсом вправи, вирішувати тестові завдання;
 - брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань)
 - здійснювати самостійну підготовку до занять відповідно до затвердженого плану;
 - складати згідно з графіком поточний контроль (тести, індивідуальні завдання) з дисципліни;
- Дотримання принципів академічної доброчесності:*

- всі завдання поточного та підсумкового контролю виконувати самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- на працеванні інших авторів використовувати лише з належно оформленим цитуванням – у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей посилаються на перевірені джерела інформації;
- для оцінювання надавати лише результати власної роботи;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
- не допустимо вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;
- не допустимо оприлюднювати (публікувати) відповіді на питання, які використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (тестове завдання, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного курсу; відрахування з Університету.

Поведінка в аудиторії:

- дотримуйтесь вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку ЛДУБЖД;
- виконуйте вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями
- дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу – поважайте працю викладачів, товаришів по навчанню та себе;
- не допустимі запізнення на лекцію та інші заняття; викладач має право не допустити до заняття здобувача, що запізнився;
- не припустимо відволікатись на розмови, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб; викладач має право відсторонити від заняття здобувача, що порушує дисципліну і не реагує на зауваження;
- користування пристроями (гаджетами) для доступу до мережі Інтернет дозволене лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача для виконання тестових завдань і використання додаткових програм в освітніх цілях;
- прислухайтесь до думки колег; поважайте людську гідність;
- дотримуйтесь норм культури мовлення;
- демонструйте самостійність, ініціативу, творчі здібності тощо.

Політика щодо пропусків занять. Пропуски занять без поважної причини не допустимі. У разі пропуску з поважних причин лекційних занять їх необхідно відпрацювати у двотижневий термін. Пропущені лекції відпрацьовують у позааудиторний час (під час консультації викладача) шляхом усного/письмового опитування за змістом лекції або тестування у Віртуальному університеті.

Відпрацювання пропущених чи незадовільно оцінених семінарських занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами лекцій і виконання завдань, запропонованих викладачем (можуть відрізнятись від тих, що готували одногрупники).

Політика щодо термінів виконання завдань і ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються в електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють Perezдачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю. Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом виконання тестових завдань і підготовки рефератів із навчального матеріалу (3–5 рукописних сторінок) згідно з тематичним планом курсу. У разі позитивної оцінки

на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю у форматі перездачі екзамену.

Рекомендована література

1.1. Основна:

1. Барановська Л. В. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посіб. Київ : НАУ, 2015. 242 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
3. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні. Київ : YNEA, 1995. 168 с.
4. Життєдіяльність та життєтворчість особистості в особливих умовах: колективна монографія. За наук. ред М. М. Козяра. Львів: СПОЛОМ, 2018.
5. Закон України «Про вищу освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 37-38, ст. 2004.
6. Козяр М. М., Коваль М. С. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2013. 327 с.
7. Кудіна В. В., Соловей М. І., Спіцин Є. С. Педагогіка вищої школи. 2-ге вид., допов. і переробл. Київ. : Ленвіт, 2007. 194 с.
8. Литвин А. В., Руденко Л. А. Актуальність застосування цілісного підходу в сучасній професійній освіті. *Професійна освіта: проблеми і перспективи* / ПТО НАПН України. Київ : ПТО НАПН України, 2016. Вип. 10. С. 20–26.
9. Литвин А. В., Руденко Л. А. Вплив психології на педагогічну науку та практику: полемічні аспекти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми.* : Вип. 50. К. ; Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2018. — С. 146—153.
10. Литвин А. В., Руденко Л. А. Принцип наступності в контексті сучасної парадигми освіти. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності* : зб. наук. пр. Львів : ЛДУ БЖД, 2016. Вип. 14. С. 237—243.
11. Литвин А. В., Руденко Л. А. Удосконалення підготовки психологів у закладах вищої освіти. *Науковий вісник Львотної академії. Серія: Педагогічні науки*: збірник наук. праць / гол. ред. Т. С. Плачинда. Кропивницький: ЛА НАУ, 2021. Вип. 9. С. 63–74.
12. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2005. 486 с. URL : <http://www.info-library.com.ua/books-book-105.html>.
13. Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко В. І. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / за заг. ред. О. Г. Мороза. Київ : НПУ, 2003. 267 с.
14. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012—2021 роки : схвалено Указом Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
15. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с. URL : http://www.cul.com.ua/preview/Pedagog_vish_shkol_Ortinskiy.pdf.
16. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (док. і матер. 2003—2004 рр.) / за ред. В. Г. Кременя, авт. кол. : Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я. та ін. Київ ; Тернопіль : Вид-во ТДПУ, 2004. 147 с.
17. Педагогіка вищої школи : [навч. посіб.] / за ред. З. Н. Курлянд. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2007. 495 с.
18. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. 2-ге вид., допов. і переробл. Київ: Вища школа, 2004. 422 с.
19. Руденко Л., Бідюк Н. Проблеми професійної підготовки психологів у вищій школі. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України*. Серія: Педагогічні науки. 2020. № 12 (21). С. 230–347.
20. Руденко Л., Коваль М., Литвин А. *Методологічні підходи до формування комунікативних якостей у майбутніх фахівців цивільного захисту*. Nauka, edukacja, wychowanie i praca : księga jubileuszowa dedykowana profesorowi doktorowi habilitowanemu Franciszkowi Szloskowi / Redakcja

naukowa prof. zw. dr hab. Nelli Nyczkało, prof. zw. dr hab. Jerzy Kunikowski, dr Grzegorz Wierzbicki. Warszawa – Siedlce, 2018. S. 217–231.

21. Руденко Л. А. Актуалізація здоров'язбережувального аспекту освітнього процесу. *Науковий вісник льотної академії*. Серія: Педагогічні науки. 2019. Вип. 5. С. 218–223.

22. Руденко Л. А. Самоосвіта і саморозвиток майбутніх фахівців соціального захисту в інформаційному суспільстві. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців* : методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. Вип. 49 / [редкол. : Р. С. Гуревич (голов. ред.) та ін.]. К. ; Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2017. С. 157—160.

23. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі : навч. посібник. Київ : Вища школа, 2005. 240 с.

24. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. Київ : Академвидав, 2006. 352 с. URL : http://pidruchniki.com/70107/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli.

25. Popovych I., Tkach T., Sirko R., Rudenko L., Sokolova H., Slobodianyk V., Blynova O. Research on mental states of anxiety of first-year cadets of the university of life safety. *Revista inclusiones* : Revista de humanidades y ciencias sociales. Vol. 7. Número Especial. Julio – Septiembre, 2020. P. 264–278. URL : <http://eKhSUIR.kspu.edu/123456789/11877>. WOS : 000572971200024.

1.2. Додаткова:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи : Історія. Теорія. Київ : Либідь, 1998. 558 с.

2. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія : навч. посіб. Дніпропетровськ : Акцент, 2014. 416 с.

3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 357 с.

4. Дмитриченко М. Ф. Вища освіта і Болонський процес : навч. посіб. Київ : Освіта України, 2007. 440 с.

5. Коваль І. С. Професійно-психологічна підготовка майбутніх рятувальників ДСНС України. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2015. Вип. 29. С. 178–183.

6. Конівіцька Т. Я. Методика формування риторичної компетентності майбутніх психологів : посібник для викладачів. Львів : ЛДУБЖД, 2019. 131 с.

7. Конівіцька Т. Я. Підготовка до публічного виступу : практич. посібник для студентів-психологів. Львів : ЛДУБЖД, 2019. 133 с.

8. Конівіцька Т. Я. Риторична складова професійної компетентності майбутніх психологів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Київ ; Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2017. Вип. 49. С. 119–122.

9. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. / за ред. Л. М. Проколієнко. Київ : Вища школа, 1989. С. 98—133.

10. Мороз О. Г. Викладач вищої школи : психолого-педагогічні основи підготовки / за заг. ред. О. Г. Мороза, О. С. Падалка., В. І. Юрченко. Київ : НПУ, 2006. 206 с.

11. Основи психології та педагогіки вищої школи (пам'ятка для аспірантів) : навч.-метод. посібник / [О. Є. Коваль]. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2013. 90 с.

12. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті : [монографія] / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик та ін. ; за ред. С. О. Сисоєвої. Київ : ВПОЛ, 2001. 504 с.

13. Попков В. А., Коржуев В. А. Теория и практика высшего профессионального образования : учеб. пособие для системы дополнительного педагогического образования. Москва : Академический Проект, 2004. 432 с.

14. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності : навч. посіб. для студ. вищих пед. навч. закл. Київ : Вища школа, 2004. 336 с.

15. Сучасна вища школа : психолого-педагогічні аспекти: (монографія) / за ред. Н. Г. Ничкало. Київ, 1999. 450 с.

16. Цюприк А. Я. Основи методики викладання у вищій школі : навч. посібник. Львів, 2015.

17. Чернілевський Д. В., Томчук М. І. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посіб. Вінниця : Вінницький соціально-економічний ін-т ун-ту Україна, 2006. 402 с.

1.3. Інформаційні ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України : сайт. URL : <http://mon.gov.ua/>.
2. Національна академія педагогічних наук України : сайт. URL : <http://naps.gov.ua/>
3. Освітній портал™ : освіта в Україні, освіта за кордоном. URL : <http://www.osvita.org.ua/>
4. Сучасна Освіта : журнал URL : <http://s-osvita.com.ua/magazine>.
5. Cedefop : European Centre for the Development of Vocational Training. URL : <http://www.cedefop.europa.eu/>
6. Europeana URL : <http://www.europeana.eu>.
7. EACEA : Education, Audiovisual and Culture Executive Agency. URL : http://eacea.ec.europa.eu/homepage_en.
8. Педагогіка вищої школи / Руденко Лариса Анатоліївна. URL : <http://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=2774>